

Dřevěné vrtule Fiala Propellers

Jan Špatný
janspatny@gmail.com

Na mistrovství světa v halové akrobacii ve Štrasburku mě velmi těšil pohled na spoustu českých produktů, které piloti z celého světa používají. Vysílače a regulátory od firmy JETI model, elektromotory od firmy Model Motors, letadla od výrobců RC Factory nebo Craft EPP. Podobná je situace na venkovních závodech nebo show. Jedna z firem, která je nejspíš výrazně známější za hranicemi než u nás, je výrobce dřevěných vrtulí pro elektrické i spalovací motory Fiala Propellers se sesterskou firmou vyrábějící čtyřdobé benzínové motory Fiala Motors.

Fiala propellers vyrábí tři základní typy vrtulí – pro spalovací motory, pro elektromotory a E3 – tak je označena poslední verze vrtulí pro elektromotory, již používám na svých akrobatech. Výrobce je silně flexibilní, můžeme si proto objednat vrtule pro „spalovák“ až s pěti listy, E3 jsou pak nabízeny

dvou- nebo třílisté. Široká je i nabídka rozměrů, od průměru dvanácti do čtyřiceti palců. Vrtule jsou dále nabízeny ve třech barevných variantách – v barvě dřeva, černé se žlutými konci a bílé s červenými konci. Pro vícemotorové modely nebo multikoptéry je možné objednat levo- i pravotočivé vrtule. Podle po-

třeb je možné objednat si i vrtuli jiných rozměrů nebo barev, než je uvedeno v nabídce.

A teď proč vám píši o dřevěných vrtulích, když všichni (alespoň to tak podle reakcí na některých internetových fórech vypadá) přeci létají s uhlíkovými. Víte, ono to tak ve skutečnosti úplně není. Každá vrtule má své pro i proti a nezáleží jen na rozměrech (průměr x stoupání), ale i na tvaru a ploše listu. Takže když jsem před léty začal zkoušet vrtuli E3, nepřekvapilo mě, že se vrtule od firmy Fiala Propellers začaly objevovat i na modelech mých kamarádů. Létají s nimi například také reprezentanti v maketách a polomaketách František Nodes a Jan Doubava, je jimi osazena velká část modelů Vertigo 2m, které potkáte na letištích. A protože s vrtulemi létají mimo jiné i světznámí piloti jako Gernot Bruckmann, Markus Rummer nebo Hannes Lutzenberg, je těchto vrtulí i plný Facebook. Na vývoji a testování se zase podílí například Jiří Jarolímek.

Nejspíš by bylo možné udělat o kousek lepší vrtuli z moderních kompozitů. Při výběru vhodné vrtule se ale většinou netrefím napoprvé a rozdíl mezi správným a nesprávným rozměrem je rozhodně větší než mezi kvalitní správně vybranou dřevěnou a správně vybranou uhlíkovou vrtulí. Kvůli ceně (která je u dřevěných vrtulí Fiala zhruba třetinová oproti lepším uhlíkovým vrtulím) je mnohem výhodnější koupit tři dřevěné vrtule a vyzkoušet, která „sedne“ motoru i pilotovu letovému stylu nejlépe raději, než tipnout a koupit uhlíkovou, s níž model také nějak poletí, ale odepřít si experimentování a doladění pohonu. Já například v červnu vyzkoušel uhlíkový Falcon 24/10 – proti „Fialovic“ E3 s ním motor méně „žere“, ale snížil se i tah. To je dáno tvarem a plochou listů. A cena? U Falconu je dvojnásobná. Nebyl to levný experiment.

O tom, že výrobce ví, co dělá, a prodává nám skutečně vrtuli se vším všudy, svědčí i příložený návod. Ten kromě běžných bezpečnostních instrukcí obsahuje i maximální povolené otáčky. To oceňuji. Pro tým z Fiala Propellers je to ale samozřejmost. Jsou zvyklí spolupracovat s firmami z UAV odvětví po celém světě, a v tomto businessu jsou kladeny na výrobky i dokumentaci trochu jiné – přísnější – požadavky. V neposlední řadě se mi líbí, že je možné k vrtulím koupit příslušenství v podobě středících kroužků pro hřídele menšího průměru a ochranné obaly pro přepravu a skladování náhradních vrtulí.

Takže až příště budete vybírat vrtuli, zauvažujte i nad českými vrtulemi od „Fialů“. Myslím si, že s nimi chybu určitě neuděláte.

